

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR
Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç
SADELEŞTİRİLMİŞ BASIM

İletişim Yayınları 2839 • İletişim Klasikleri 132

ISBN-13: 978-975-05-2758-6

© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2019, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYIN SEKRETERİ Emre Bayın

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Ebüzziyazade Abdurrahman Velid'in

Kuyruklu Yıldızlar ve Halley Kevkebi-i Gisudarı

(Matbaa-i Ebüzziya, 1328 [1912]) kitabından alınmıştır.

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

HÜSEYİN RAHİMİ GÜRPINAR

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç

YAYINA HAZIRLAYAN

Fatih Altuğ

SADELEŞTİRİLMİŞ BASIM

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR 17 Ağustos 1864'te İstanbul'da doğdu. Babası Mehmed Said Paşa, annesiyse Ayşe Sıdika Hanım'dır. Üç yaşında annesini kaybettikten sonra kısa süre Giri'te babasıyla kalıp Aksaray'da, günümüzde Laleli ile Veznedar arasında kalan Yakupağa Mahallesi'nde anneannesi ve teyzesinin yanında büyüdü. Buradaki mahalle mektebinde ve sonrasında da Mahmudiye Rüştiyesi'nde (Pertevniyal Lisesi) okudu. Bir süre kâtiplik eğitimi veren Mahrec-i Aklâm'da eğitim aldıktan sonra iki yıl Mülkiye Mektebi'ne devam etti. 1880'de hastalık nedeniyle okulu bırakmak zorunda kaldı. 1908'den sonra edebiyatla geçimini sağlayan yazar, 1908 öncesinde Adliye Nezareti Ceza Kalemî, Ticaret Mahkemesi ve Nafia Nezareti Tercüme Kalemî'nde memurluk yaptı. 1936-1943 arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Kütahya Milletvekilliği yaptı. 8 Mart 1944'te Heybeliada'da vefat etti.

Beşir Fuad'ın fikirleri üzerine 1886'da *Saadet* gazetesinde başlayan tartışmaya sunduğu katkılar ilk yazılarını oluşturdu. İlk hikâyesi olan "İstanbul'da Bir Frenk" ise 1887'de *Ceride-i Havadis*'te çıktı. İlk romanı "Ayna" aynı yıl, 23 yaşındayken, *Tercüman-ı Hakikat*'te tefrika edildi. Bu roman 1889'da *Şık* adıyla basıldı. Bu romanından itibaren *Tercüman-ı Hakikat*'e yazı ve çevirileriyle katkı sunmaya başladı. Sonraları *İkdam* ve *Sabah* gazetelerinde de yazdı. 1901'de "Alafranga" adlı romanı, *İkdam*'da tefrika edilirken sansüre uğradı ve yarım kaldı. Bu roman İkinci Meşrutie'ten sonra *Şıpevdî* adıyla yayımlandı.

1908 sonrası tamamen yazarlıkla geçinmeye başladığı için eser sayısında da hızlı artışlar görüldü. 1908'de *Boşboğaz ile Güllabi* dergisini çıkardı. *İkdam*, *Sabah*, *Zaman*, *Vakit*, *Son Posta*, *Milliyet* ve *Cumhuriyet* gazetelerinde makaleleri, hikâyeleri yayımlandı, romanları tefrika edildi. İkinci Meşrutie'ten sonra yükselişe geçen, etrafında bir tartışma alanı açılan Darvencilik, sosyalizm, feminizm gibi düşünce akımlarının popüler yorumlarına eserlerinde yer verdi. Bu eserlerde çeşitli düşünce konularının eleştirisi de yapıldı. Eserleri aynı zamanda 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başı İstanbul'un gündelik hayatını, cinsiyet ilişkilerini, dil ve şive farklılıklarını, batıl inançlarını, sosyal gerilimlerini okura sundu.

Belli başlı romanları: *Şık* (1889), *Iffet* (1896), *Mürebbiye* (1899), *Bir Muadele-i Sevda* (1899), *Metres* (1899), *Şıpevdî* (1911), *Cadı* (1912), *Gulyabani* (1912), *Tebessüm-i Elem* (1923), *Efsuncu Baba* (1924), *Ben Deli miyim?* (1925), *Mezarından Kalkan Şehit* (1928), *Utandırmaz Adam* (1934), *Kesik Baş* (1942).

Hikâye kitapları: *Kadınlar Vaizi* (1920), *Namısla Açlık Meselesi* (1933), *Katil Buse* (1933), *İki Hödüğün Seyahati* (1933), *Tünelden İlk Çıkış* (1934), *Gönül Ticareti* (1939), *Melek Sanmıştım Şeytam* (1943).

Oyunları: *Hazan Bülbülü* (1916), *Kadın Erkekleşince* (1933), *Tokuşan Kafalar* (1973), *İki Damla Yaş* (1973).

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / FATİH ALTUĞ	7
----------------------------------	---

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç

Sunuş	19
Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç	21
I	23
II	43
III	53
IV	67
V	81
VI	95

VII	109
VIII	119
IX	135
X	147
XI	161
XII	181
Sonsöz	199

KUYRUKLU YILDIZ ALTINDA BİR İZDİVAÇ

Muharriri: Hüseyin Rahmi

**“Sabah” Gazetesinde tefrika edildikten sonra
kitap suretinde temsil olunmuştur.**

Her hakkı mahfuzdur.

**İstanbul
Mihran Matbaası - Bab-ı Âli Caddesinde Numara 7
1328 [1912]**

Sunuş

Gezegen kız kardeşleri içinde yerküremiz tam gençlik çağındadır. Hepimizin annesi, sonu gelmez fezanın karanlığı ve güneşin ışıkları arasında şenlikle yuvarlanarak ulaştığı ömrü hamdolsun bugüne kadar son derece sağlık ve dinçlikle geçirdi. Şimdi bazı vesveseliler vahim bir hastalık, –daha iyimser düşünenler– neredeyse hissedilmeyen hafif bir nezle geçireceğini haber veriyorlar...

Bundan dolayı niçin telaş etmeli efendim? Annemiz yaratılış zamanından beri fezadaki o nazlı salmışında bu kuyruk saçlı, bu oynak ve yoldan çıkmaya yatkın kız kardeşlerinin böyle yaklaşma cilvelerine kim bilir kaç defa daha uğramıştır. Fakat üzerinde bundan doğan bir afet belirtisi görmüyoruz. Emin olunuz bu defa da yine öyle olacaktır... Ne baş ağrısı ne nezle hemen hiçbir şey hissetmeyeceğiz. Sözlerimin ne derece isabetli olduğunu beş mayısın ertesinde yine şu satırlara göz attığınız vakit göreceksiniz, benim şimdi yaptığım gibi siz de o zaman bol bol güleceksiniz.

“Gerçekten böyledir de bu telaşlar, bu şaibeler, bu heyecanlar özellikle tanınmış, büyük imzaların atıldığı o heybet-

li makaleler ne oluyor?” diyeceksiniz. Ah efendim insanların hakikatleri kabuldeki inatlarını bilirsiniz. Bu meselede size, haddim olmayarak küçük bir nasihat vereyim mi? Türümüzün korktuklarından ziyade korkmadıkları şeylerden korkup sakınınız.

Ta vaiz efendilerden tutunuz da bilim insanlarına kadar insanların erdemlileri, hikmetlileri, âlimleri de diğer kardeşlerini korkutma meylinde kendilerini alamıyorlar. Bir hakikat sevdalısı olarak böyle söylüyorum. Fakat bir romancı sıfatıyla öyle demeyeceğim. Başka meslek sahipleri gibi sözün hem doğru hem yalan olma ihtimalinden bahsedeceğim ki bu da benim sanatımın hakkıdır.

Hilesini evvelce meydana koyan bir hokkabaz gibi size hakikati böyle açıkça söyledikten sonra yine korkarsanız artık kabahat bende değildir.

HÜSEYİN RAHMI
7 Nisan Sene 1326¹

1 20 Nisan 1910.

**Kuyruklu Yıldız Altında
Bir İzdivaç**

I

Bedriye Hanım bahçe üzerindeki küçük odanın penceresinden bitişik komşunun tahta kaplamasına yumruğuyla heyecanlı heyecanlı vurarak haykırıyordu:

– Kardeşim Emine nerdesin? Pencereye gel bak sana ne söyleyeceğim!

Bir cevap alamayınca kendi kendine:

– Aman bu karı da ne miskindir. Kıyametler kopsa o kuytu odadan dışarı çıkmaz... İçeride dirilir kalır...

Yumruklarının şiddetini artırarak:

– Emine Hanım azıcık pencereye gel... Bak neler olacakmış neler? Dünyaya yıldız çarpacakmış... Merakımdan bir yerde duramıyorum... A bak karı ses bile vermiyor. (Yumruğu daha şiddetle indirerek) Ölü müsün ayol? Azıcık kıpırda....

Emine Hanım yavaşça penceresini açıp başını dışarı çıkararak:

– Oğlanı yeni uyuttum. Vurma öyle hızlı hızlı. Ev temelinden sallanıyor...

– A daha neler? Benim yumruğumdan ev sallanır mı hiç?

– A nasıl sallanmaz? Tavanın aralıklarından pıtır pıtır toz-

lar dökülüyor.. Bir iki gündür çocuk rahatsız. Ziyade huy-suzlanıyor. Uyutuncaya kadar akla kararı seçtim.

– Haberin yok mu?

– Ne var? Yine Sıtkı karısını mı boşadı?

– Ay yere batsın Sıtkı da karısı da... Bu öyle karı boşama falan meselesi değil.. İş fena...

– Ne olmuş canım?

– Ortalık çalkanıyor... *Bursa*'da sağır sultan duydu. Senin hâlâ bir şeyden haberin yok... Ah ne felaket...

– Ay yüreğimi oynatma öyle... Meraklanınca boğazıma bir şey tkanıyor. Fena oluyorum. Evvelki kadar keder götüremiyorum... Pek acıklı bir şeyse söyleme rica ederim...

– Acıklının acıklısı... Evlere barklara şenlik... Dostlar başından ırak.

– Etme, Bedriye etme... İşte yüreğim gümbürdemeye başladı... Acaba Hacı Baba'ma *selamun kavlen*¹ mi geldi? Söyle bayılacağım..

– Dünyaya kuyruklu yıldız çarpacakmış...

Emine Hanım “tu tu” diye birkaç defa yakasına tükürerek çarpıntısını geçirmeye uğraştıktan sonra:

– Aman ben de korkacak bir şey zannettim. Ne kadar telaşısın kardeş... Çarpacaksa çarpsın... Ne var? Kapımı kapar. Evçeğizimde otururum. Bir yere çıkmam. Şimdi karılar, “Nasıl çarpacakmış, bakalım?” diye sora sora seyre giderler... A gitmem gitmem. İt köpek arasında çiğnenmeye vaktim yok...

Bedriye Hanım asabi bir kahkahayla:

– Emine kardeş sen ne kadar aptallaşmışsın? Hiç o koca *mefret*² o saçaklı Raziye bu dünyaya çarpar da senin evin kapır mı ki kapımı kapayıp da içinde oturacaksın?

1 Yasin Suresi 58. Ayetin başlangıcı: “Selamun kavlen min rabbirrahim” [Merhametli olan Rab katından onlara selam vardır.] Bir bela ihtimali karşısında Allah'tan sağlık, korunma dilemek gibi durumlarda kullanılsa da burada inme, felç anlamı daha öndedir.

2 Kocaman cüsseli şey.

– Hanım benim evime bir şeycik olmaz. O helal parayla yapıldı. Kazasker Efendi'nin Çarşamba'daki konağı yıkıldığı vakit evinin kerestesiyle bina edildi. İçine kullandıkları yağhane direklerini sen görseydin şaşardın... Bu dünya yıkılır da yine bizim evimiz yerinde durur. Büyük zelzelede¹ ne kâgir binalar göçtü de evimizin bir kıymığı bile yerinden oynamadı... Tevekkelinin² gemisi batmaz. Sen merak etme...

– Emine sen ne kayıtsız kadınsın! Vallahi korkudan bu gece gözlerime uyku girmedi.

– Korkma, hepsi yalan. Müneccim uydurması.. Ne çarpacağı ver ne bir şey!. *Küllî müneccimün kezzâb.*³ Hacı Baban daima öyle söylemez mi? Geçenlerde de öyle dediler... Yine bir kuyruklu görünmedi miydi? Çarpacak dediler. Gökten ateş yağacak dediler, bilmem daha ne haltlar ettiler. Hiçbirinin aslı çıktı mı? Hay söyleyenlerin kemikleri çarpılsın inşallah... O geçenki kuyruklu için bir ucu yerde bir ucu gökte dediler. Atiye Hanım'ın evinden gözüküyormuş. Bir gece akşam yemeğinden sonra oraya gittik. Şöyle Cerrahpaşa Camii'nin⁴ yanına doğru havada iri sorguç gibi bir şey gördük. İşte oymuş. Bu kadar lakırdı meğerse onun içinmiş...

Üst tarafındaki komşu Emeti Hanım bahçe duvarının önünde dibi yukarı yani tersine koyulmuş bir eski küfenin üstüne çıkararak kınalı saçlarını gösterip:

– A çocuklar nedir telaşınız? Vıcır vıcır yine orada ne ötüşüyorsunuz?

Bedriye Hanım – Kuyrukluyu söyleşiyoruz Emeti Hanım-cığım...

Emeti Hanım – Hangi kuyrukluyu?

Bedriye Hanım – A kaç tane var kadınıim?

1 10 Temmuz 1894'te İstanbul'da gerçekleşen, 7 şiddetinde olduğu tahmin edilen deprem. Özellikle kâgir binaların çok azı ayakta kalmıştır.

2 Her şeyi olurluna bırakın.

3 Bütün müneccimler yalancıdır.

4 Aksaray'da Cerrah Paşa Caddesi'nde yer alan 1594'te yaptırılmış cami.

Emeti Hanım – Kaç tane istersin? Sokak dolusu var.

Bedriye Hanım – Biz, o, sokaktaki kuyrukluları söylemiyoruz canım... Gökteki kuyrukluyu konuşuyoruz. Birkaç haftaya kadar dünyaya çarpacakmış diyorlar...

Emeti Hanım – Siz gökteki kuyrukludan korkmayınız. Yerdekilere korkunuz... Bu berikiler daha tehlikeli...

Bedriye Hanım garipseyerek:

– Bu yerdekiler hangileri a kuzum?

Emeti Hanım – Hangileri olacak? Guguruklarının¹ tepelerine yalancı pırlantadan birer iğne ilştirip çarşaflarının eteklerini birer arşın² yerlerde sürüyerek sokaklarda gezen kuyruklular...

Bedriye Hanım – İlahi Emeti Hanımcığım kıyametler kopsa sen yine böyle gençlerle uğraşmaktan vazgeçmezsin... O zavallı hanımların kuyruklu olup da kime çarptıkları var?

Emeti Hanım hiddetle:

– Nasıl? Nasıl? Onların çarpmalarına uğrayıp da az delikanlı paramparça olmadı?

Emeti Hanım hafif hafif gülerek:

– Yıldız çarpıp da kıyamet kopacak diyorlar da bak bu kadının hâlâ ne düşünüyor?

Emeti Hanım, gücenerek başını duvarın üzerinde biraz daha uzatarak:

– Düşünürüm elbet. Yeğenimin oğlu Behçet'e geçenlerde böyle yapma pırlanta iğneli kuyrukunun biri çarpmış da oğlan kederden kendini az kaldı bahçedeki dut ağacına asıyordu. Yazık değil mi? Yirmi ikisinde tosun gibi delikanlı...

Bedriye Hanım – Şimdi öyle şeyler düşünülecek zaman değil... Bu yukarıki yıldız çarparsa hepimiz tuzla buz olacakmışız...

1 Osmanlı kadınlarının tepelerine taktıkları topuz.

2 Yaklaşık 65 cm.

Emeti Hanım – Sus kızım içim fena oldu... Kim söylüyor onu?

Bedriye Hanım – *Ulemalar*, kitapta yerini görmüşler...

Emeti Hanım – Sen sakla Rabbim cümle ümmet-i Muhammedi bu Emeti kulunu da... Kıyamet alametleri... İşte ben yine söylerim. Bu gökteki kuyruklu, yerdekilerin şerlerinden ortaya çıktı... Geçen sene Dizdariye¹ taraflarında bir paşanın katırı doğurdu dedilerdi de inanmadıydık. İşte bakınız doğruymuş. Demek vakitler yakın... Yapı da pek çoğaldı. İşte bu birkaç şey kıyamet alametidir. Biz büyük babalarımızdan, analarımızdan öyle işittik.

Emine Hanım'ın kızı Mebrure birdenbire odaya annesinin yanına girerek sorar:

– Anne ne konuşuyorsunuz?

– Yavaş kızım kardeşin uyanacak... Sanki bu dünyaya bir kuyruklu yıldız çarpacakmış da hepimiz tuzla buz olacağız... Gel bak dinle onu anlatıyorlar...

– Ay, ben korkarım anne. Ne vakit çarpacakmış?

– Bilmem. Gel de sor...

Mebrure pencereden başını uzatarak:

– Bedriye Hanım Teyze... Kuyruklu bize ne vakit çarpacakmış?

– Önümüzdeki mayısın bilmem kaçında... Sabaha karşı çarpacakmış diyorlar.

Emine Hanım – Çarpacağımı böyle günüyle saatıyla nasıl biliyorlar? Kuyruklu filan günde filan saatte çarpacağım diye bu dünyaya telgraf mı göndermiş?

Emeti Hanım duvarın arkasından haykırarak:

– İnanmayınız... İnanmayınız... ‘Küllü münecimün kez-zâb.’ Büyülerine at nalı, tavşan başı... Yine büyük bir büyü yaptılar da onu tutturmak için bu koskoca yalanı ortaya kâpı salıverdiler.

1 Sultanahmet'te Binbirdirek yakınında eski bir mahalle.

Bedriye Hanım – Yalan değil, yalan değil... Ben kuyruklu-
nun resmini gördüm...

Emeti Hanım – Ay, nerde gördün? Aman aman, bu zama-
ne insanların yapmayacakları yok... Ne çabuk resmini çı-
kardılar?

Bedriye Hanım – Telgrafçıların evinde gördüm. Bilirsiniz
ya? Onların oğlu İrfan Frenkçe okur. Önüme bir büyük ki-
tap açtı. İçinde bütün yıldızların, ayların, güneşlerin resim-
leri var.

Emeti Hanım – Ah tevekkeli¹ değil Cenab-ı Mevla'nın es-
rarına ermek için böyle gökteki ayların, yıldızların resimle-
rini çıkarınca işte sonu böyle olur. Bize kuyruklu da çar-
par kuyuksuzu da.

Bedriye Hanım – Bu kitabın içinde ne yok... Ne yok... Ne
yok hanım... Birçok tekerlekler, yarım aylar, bütün aylar...
Âşık yolunu şaşırdı gibi... Endişe gibi çizgiler...² Üç köşe-
li, dört köşeli şekiller... Anasına babasına pay veren çiçeği-
ne³ benzer bir şeyler... Tentene⁴ gibi, Hristo teyeli⁵ gibi kıvrın-
tılar... Sümüksükböcek gibi, solucan gibi hayvancıklar... İrfan
Bey hep onları adlarıyla sanlarıyla anlatıyor. O kitapta kuyruk-

1 Boşuna.

2 “Âşık yolunu şaşırdı”, “Endişe” gibi ifadeler tılsımlı kâğıtlara çizilen bazı şekil-
lerin adlarıdır. Hüseyin Rahmi'nin *Efsuncu Baba*'sında bu uygulama daha ay-
rıntılı anlatılır: “[Enveri], tılsımlara kapıldı. Bazı şeylerin uğursuzlukları birta-
kım efsunlar ve tılsımlarla kâbil-i izâle olduklarını kitaplarda okudu. Muskala-
rın, taşların, toprakların, otların hâsılı bütün eşyanın tılsım-ı hassalarını tetkik
etti. Bütün dertleri, felaketleri, belaları def ve hayırlar, uğurlar, saadetler celp
eden tılsımlar buldu. Kolera, veba, kuduz gibi dehşet sirayetleriyle ilim ve fen
âlemini sarsan en büyük dâhiyelerden, bir kâğıt parçasının üzerine ‘âşık yolu-
nu şaşırdı’, ‘endişe’, ‘ahtapot’, ‘su yolu’, ‘beş pençe’ gibi gülünç şekillerle bir-
kaç kargacık-burgacık çizmek ve bu tılsımı üzerinde taşımakla masuniyet kâ-
bil olacağı itikadına düştü ve bu imanını pek ileri götürdü.” (s. 44, haz. Abdül-
kadir Emeksiz, Papersense Yayınları, 2015)

3 Aslanağzı.

4 Dantel.

5 Süsleme yapmak ya da katlanmış kumaş kenarlarını tutturmak için yapılan bir
tür çaprazlama teyel.

lu bir tane değil ki dolu... Hepsinin zamanı varmış... Kimisi on senede, kimisi yirmi, otuz, kırk, elli, altmış, yüz, daha bilmem kaç sene gelip gelip bizim dünyamızın yanından geçerlermiş...

Emeti Hanım üzüntüsünden birkaç defa geçirerek:

– Aman aman geçsin... Kimseyi incitmeden geçsin... İki gözüm bizden irak olsun.

Mebrure – Anne, biz de gidip kuyruklunun resmine bakalım... Kedi kuyruğu gibi mi? Karaman kuyruğu gibi mi acaba?

Emeti Hanım – Bir gece gelip de çatarak evlerimizin damlarını gümbür gümbür başımıza indirirse kedi kuyruğunu o zaman sen görürsün... Aman bu şimdiki tazeler... Ne işitirlerse hemen görmeye kalkan bu deli kızlar...

Bedriye Hanım – İrfan Bey kitaptaki birçok kuyrukluların içinden bir tanesini parmağıyla göstererek: ‘Gelip de bize çatacak diye korktuğumuz haspa işte bu!’ dedi...

Emeti Hanım – Kız nasıl şey tarif et? Meraktan çatlayacağım... Ben de gidip göreyim bari...

Bedriye Hanım – Ah nasıl tarif edeyim, anacığım... Deniz-kızı gibi mi desem? Ankara keçisi mi? Yoksa Van kedisi gibi mi desem? İşte öyle saçaklı bir kafa... Badem gibi çekik çekik gözler... O taranmış keten gibi beyaz nurlu saçlar... Tâ topuklara kadar inmiş.

Emeti Hanım – Kız ihtiyar mı? Ak saçlı mı?

Bedriye Hanım – A ihtiyar elbet... Âdeta akbaba... O kitapta yazıyor, bilmem kaç yüz yaşındaymış...

Emeti Hanım – Bize dokunmayın da Cenab-ı Mevla daha uzun ömürlü etsin.

Mebrure – Anne ne olur biz de gidip görelim...

Emine Hanım – Gideriz. Görürüz. Gürültü etme... Haydar uyanacak...

Bedriye Hanım – Adı da var. Dur bakayım neydi? Şey Halamın Yıldızı...

Emeti Hanım – Ah çarçabuk kuyrukluyla hısım akraba

oluverdiler... Onların halasıysa iki gözüm benim de teyzem olsun bize dokunmasın...

Mebrure – Benim de büyük anam olsun...

Bedriye Hanım – Benim de kaynanam olsun bari...

Hep bir ağızdan birer kahkaha salıverirler. Gürültüden salıncakta Haydar uyanır... Bir ağlama, bir yaygaradır başlar... Emine Hanım, pencereden çekilip çocuğu sallayarak:

Uyandı oğlan a dostlar ninni

Haydi gidin hoşoşlar ninni

Benim yavrum uyuyacak ninni

Gülüşmeyin hanımlar ninni

e e e e eh

Emeti Hanım – Kızım Bedriye kuyrukluuyu kaynanana benzetme eğer hırçınlığı ona çekerse maazallah bu dünya altüst olur...

Bir ikinci kahkaha sağanağı başladığı esnada Emeti Hanım'ın başı birdenbire duvarın arkasından kaybolur. Sesi kesilir.

Bedriye Hanım, Mebrure'ye hitaben:

– A hatuna ne oldu? Birdenbire lakırdıyı kesti. Oradan kayboldu. (Haykırarak) Emeti Hanımcığım düştün mü? Ne oldun?

Emeti Hanım biraz derinden:

– Ah, ne olacağım? Üstüne bastığım çürük küfenin dibi çıktı. Göğsüme kadar içine gömüldüm. Ne kalça, ne kuyruk sokumum kaldı... Hep sıyrıldı. Parçalandım şöyle paramparça oldum... Nene lazım senin a alık kahpe küfeye çıkıp da komşularla çene yarıştırırsın...

Bedriye Hanım – A vah vah gördünüz mü zavallının başına geleni? Evde kimse yok mu Emeti Hanımcığım?

Emeti Hanım – Yok ya! Oğlan mektepte. Hayriye'm de etekliğinin etrafına makine çevirmeye bedestenlilerin evi-

ne gitti...

Bedriye Hanım, üzülererek:

– A onlar gelinceye kadar ne yapacaksın küfenin içinde?

Emeti Hanım inleyerek:

– Ah ne yapacağımı bilir miyim yavrum? Kapana tutulmuş fare gibi bunun içinde oturacağım...

Bedriye Hanım – Şöyle biraz çalış çabala bakalım belki çıkarsın.

Emeti Hanım sağına soluna kıvranıp çıkmaya uğraşarak:

– Ah mümkün değil... Küfenin ağaçları böğrümeye batıyor...

Tıpkı kapana benziyor. İçine girmesi kolay da çıkması güç... (Ağlamaya başlayarak) Ne yapacağım ben şimdi?

Emine Hanım, salıncağın başında ninnisine devamla:

Pek yaramaz susmuyor ninni

Ne desem uyumuyor ninni..

Kuyrukludan korkmuyor ninni

E yavruma e e eh

Mebrure pencereden başını uzatabildiği kadar uzatarak komşuya doğru sarkıp:

– Bedriye teyze yıldızın gözleri tarif ettiğin kadar *sahi* güzel mi?

Bedriye Hanım – Pek alımlı... Tahrilli¹ tahrilli... Görsen?

Mebrure – Ya saçlar?

Bedriye Hanım – İpek gibi beyaz... Uzun mu uzun... Topuklarımı dövüyor.

Mebrure – Ay bir kere görsem meraktan çıldıracağım...

Emeti Hanım, küfenin içinden haykırarak:

– Orada vıcı vıcı ne konuşuyorsunuz? Ben bu daracık yere bir kere düştüm. Bana oldu olacak. Burada bunalıyorum. Benimle de konuşunuz bari de biraz eğleneyim... Sıkıntıdan patlayacağım...

1 Gözün renkli kısmının çizgili çizgili olması, tahrirli.